

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอนตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
3. ขั้นเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวารสารทางวิชาการ งานวิจัย หนังสือตำรา และการลงภาคสนามเบื้องต้น เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการกำหนดแนวคิดในการศึกษา และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นสองระยะ ในระยะแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม และระยะที่สองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต ซึ่งมีขั้นตอนรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคาดหวัง สภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวัน การสนับสนุนทางสังคม วิธีการและกระบวนการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามมาใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลในระยะที่สองต่อไป

1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชากรที่เป็นนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ ได้แก่ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาลัยนานาชาติ และวิทยาลัย

พาณิชยศาสตร์ ในภาคต้นปีการศึกษา 2554 จำนวน 718 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ด้วยความคลาดเคลื่อน 0.05 และความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 257 คน (Yamane, 1967) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	101 คน	36 คน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	111 คน	44 คน
คณะศิลปกรรมศาสตร์	1 คน	1 คน
คณะศึกษาศาสตร์	185 คน	66 คน
วิทยาลัยนานาชาติ	299 คน	105 คน
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์	13 คน	5 คน
รวม	718 คน	257 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ข้อมูลส่วนตัว ความคาดหวัง สภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวัน การสนับสนุนทางสังคม วิธีการ และกระบวนการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประมินค่าแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Likert Scale) และมีการสำรวจแบบการเลือกข้อคำตอบในบางตอน โดยมีการแบ่งองค์ประกอบของความคาดหวัง สภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวัน และวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมไว้เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของแบบสอบถามความคาดหวัง

ประเภทของคำถาม	ข้อที่	ข้อความคำถาม
การศึกษาแบบนานาชาติ	3	ได้รับการศึกษาแบบนานาชาติ
	10	เพิ่มความรู้ทางวิชาการในระดับนานาชาติ
การเรียนรู้ภาษา	1	เพิ่มทักษะการใช้ภาษาไทย
	2	เพิ่มทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ
การประกอบอาชีพ	5	มีโอกาสได้ทำงานในประเทศไทย
	7	มีโอกาสทำธุรกิจส่วนตัวที่เกี่ยวกับประเทศไทย
ความสนใจในเรื่องสังคมวัฒนธรรม	4	ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม
	8	ได้รู้จักเพื่อนคนไทย
การใช้ชีวิต	6	เพิ่มประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในต่างประเทศ
	9	ได้ดำรงชีวิตประจำวันแบบอิสระ

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์ประเมินแบบสอบถามความคาดหวังของนักศึกษาชาวจีน

เกณฑ์การให้คะแนน		เกณฑ์ประเมิน	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.21-5
เห็นด้วย	4	เห็นด้วย	3.41-4.2
ไม่แน่ใจ	3	ไม่แน่ใจ	2.61-3.4
ไม่เห็นด้วย	2	ไม่เห็นด้วย	1.81-2.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1-1.8

ตารางที่ 4 องค์ประกอบของแบบสอบถามสภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวัน

ประเภทของคำถาม	ข้อที่	ข้อความคำถาม
สภาพภูมิอากาศ	1	การปรับตัวกับสภาพภูมิอากาศ
ภาษา	2	การใช้ภาษาไทยเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน
	22	ฟังภาษาอังกฤษสำเนียงไทย
ชีวิตประจำวัน	7	การเดินทางโดยใช้การคมนาคมสาธารณะ
	9	การรับประทานอาหารที่ถูกรใจ
	10	สถานที่ออกกำลังกาย
	11	ได้ที่พักเหมาะสม
	13	หางานทำพิเศษ
	18	หากิจกรรมบันเทิงที่ตนเองชอบ
	19	มีเงินพอใช้กับการดำรงชีวิตประจำวันในไทย
	28	ความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
ค่านิยม	4	เข้าใจค่านิยมของคนไทย
	8	เข้าใจวิธีการทำงานของคนไทย
	24	การปรับตัวให้เหมาะกับวัฒนธรรมการแต่งกายของไทย
การสร้างความสัมพันธ์กับคนไทย	3	ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนคนไทย
	5	คบกับคนไทยต่างประเทศ
	6	สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนคนไทย
	16	ขอความช่วยเหลือจากคนไทยเมื่อประสบปัญหา
	17	มีเพื่อนคนไทยที่เชื่อถือและไว้วางใจได้
การเรียนรู้	23	การปรับตัวให้เข้ากับวิธีการสอนแบบไทย
	26	การทำการบ้านตามที่อาจารย์มอบหมาย
	27	การใช้ทรัพยากรการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของคำถาม	ข้อที่	ข้อคำถาม
อารมณ์ความรู้สึก	20	อดทนความรู้สึกคิดถึงบ้าน
	21	อดทนความเหงา
กฎระเบียบ	25	ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ของไทย
ศาสนา	14	เข้าใจและให้ความสำคัญกับความเชื่อทางศาสนาของคนไทย
	15	เข้าร่วมกิจกรรมศาสนา
สุขภาพ	12	การรักษาโรคและได้รับบริการสุขภาพ

ตารางที่ 5 เกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์ประเมินแบบสอบถามสภาพปัญหาทั่วไปในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษาชาวจีน

เกณฑ์การให้คะแนน		เกณฑ์ประเมิน	
มีปัญหาหนัก	5	มีปัญหาหนัก	4.21-5
มีปัญหา	4	มีปัญหา	3.41-4.2
ไม่แน่ใจ	3	ไม่แน่ใจ	2.61-3.4
ไม่ค่อยมีปัญหา	2	ไม่ค่อยมีปัญหา	1.81-2.6
ไม่มีปัญหา	1	ไม่มีปัญหา	1-1.8

การสำรวจวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามของ Berry (1989) เป็นแนวคิดและพื้นฐาน และมีการปรับเปลี่ยนจากประเด็นการแต่งงานเป็นรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีเหตุผลว่า นักศึกษาชาวจีนที่เรียนในมหาวิทยาลัยบูรพาส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีประสบการณ์ในเรื่องการแต่งงาน และผู้วิจัยคิดว่าประเด็นรูปแบบการเรียนการสอนจะเหมาะสมกับสถานภาพของนักศึกษาชาวจีนมากกว่า จึงจำแนกคำถามเป็น 6 ด้าน คือ รูปแบบการเรียนการสอน วัฒนธรรมประเพณี ภาษา กิจกรรมสังคม การคบเพื่อน และดนตรี เพื่อที่จะนำผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถาม 6 ด้านไปวิเคราะห์วิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนตาม 4 วิธีหลัก คือ การผสมผสาน (Integration) การย่อยและดูดซึม (Assimilation) การแบ่งแยก (Separation) และกลุ่มชนชายขอบ (Marginalization) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 องค์ประกอบของแบบสอบถามวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรม

ประเภทของคำถาม	ข้อที่	ข้อคำถาม
รูปแบบการเรียนการสอน	3	ชอบรูปแบบการเรียนการสอนทั้งแบบไทยและแบบจีน
	5	ไม่ชอบรูปแบบการเรียนการสอนทั้งแบบไทยและแบบจีน
	7	ชอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบจีนแต่ไม่ชอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบไทย
	9	ชอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบไทย แต่ไม่ชอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบจีน
วัฒนธรรมประเพณี	2	การรักษาวัฒนธรรมจีนไว้หรือปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ไม่สำคัญสำหรับตนเอง
	6	นอกจากต้องรักษาวัฒนธรรมจีนไว้แล้ว ยังมีความจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยด้วย
	8	มีความจำเป็นต้องรักษาวัฒนธรรมจีนไว้โดยไม่จำเป็นต้องปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทของคำถาม	ข้อที่	ข้อความคำถาม
ภาษา	11	มีความจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย โดยไม่จำเป็นต้องรักษาวรรณธรรมจีนไว้
	1	การเรียนรู้ภาษาจีนกับภาษาไทยให้มีความสำคัญเท่ากัน
	4	เรียนภาษาไทยให้ดีกว่าเรียนภาษาจีน
	10	เรียนภาษาจีนให้ดีกว่าเรียนภาษาไทย
	12	เรียนภาษาจีนหรือภาษาไทยให้ดี ไม่สำคัญสำหรับตนเอง
กิจกรรมสังคม	13	ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคมที่มีคนจีนเข้าร่วมเท่านั้น
	16	ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคมทั้งที่มีคนจีนและคนไทยเข้าร่วมในกิจกรรมด้วยกัน
	17	ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคมที่ไม่มีคนจีนเข้าร่วม
	24	ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคมทั้งที่มีคนจีนเข้าร่วมหรือที่ไม่มีคนจีนเข้าร่วม
การคบเพื่อน	15	ชอบคบกับเพื่อนที่เป็นคนจีนเท่านั้น
	19	ไม่ชอบคบกับเพื่อนทั้งที่เป็นคนจีนหรือที่ไม่เป็นคนจีน
	21	ชอบคบกับเพื่อนทั้งที่เป็นคนจีนและที่ไม่ใช่คนจีน
	23	ชอบคบเพื่อนที่ไม่ใช่คนจีน
ดนตรี	14	ไม่ชอบทั้งดนตรีจีนและดนตรีไทย
	18	ชอบทั้งดนตรีจีนและดนตรีไทย
	20	ชอบดนตรีจีนมากกว่าดนตรีที่ไม่ใช่ดนตรีจีน
	22	ชอบดนตรีไทยมากกว่าดนตรีจีน

ตารางที่ 7 การจำแนกข้อคำถามตามวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรม

วิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรม	ข้อที่
การผสมผสาน Integration	1,3,6,18,21,24
การย่อยและดูดซึม Assimilation	4,9,11,17,22,23
การแบ่งแยก Separation	7,8,10,13,15,20
กลุ่มชนชายขอบ Marginalization	2,5,12,14,16,19

ตารางที่ 8 เกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์ประเมินแบบสอบถามวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีน

เกณฑ์การให้คะแนน		เกณฑ์ประเมิน	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.21-5
เห็นด้วย	4	เห็นด้วย	3.41-4.2
ไม่แน่ใจ	3	ไม่แน่ใจ	2.61-3.4
ไม่เห็นด้วย	2	ไม่เห็นด้วย	1.81-2.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1-1.8

1.2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.2.2.1 โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้อง ครอบคลุมทั้งในด้านโครงสร้าง เนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรวัต แสงสุริยงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.สมโภชน์ อเนกสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ Kang Lin

1.2.2.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
งานวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.2.3 นำแบบสอบถามที่หลังจากการปรับปรุงแก้ไขมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น
โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ในส่วน
ความคาดหวัง คือ .9082 สภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวัน คือ .8672 และวิธีการในการ
ปรับตัวทางวัฒนธรรม คือ .6917

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

1.3.1 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความ
ถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.3.3 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนดำเนินการ
เก็บข้อมูล

1.3.4 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายนของภาคต้นปีการศึกษา
2554 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
มาใช้ในการวิเคราะห์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่า
ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต

มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ สภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิต
ประจำวัน วิธีการและกระบวนการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย
บูรพาในบริบทวัฒนธรรมไทย ตลอดจนถึงแนวทางการแก้ปัญหาและการปรับตัวทางวัฒนธรรม
ของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพาในบริบทวัฒนธรรมไทย โดยนำผลสรุปที่ได้จาก
แบบสอบถามในระยะที่หนึ่งมาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ และการสังเกต

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์และการสังเกต

2.1.1 กำหนดประเด็นปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อจัดทำเป็น
แนวทางในการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

2.1.2 กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นจำนวน 28 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีนที่กำลัง
เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา

2.1.3 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แนวทางสัมภาษณ์ และเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องมือในการบันทึกข้อมูล

2.1.4 สังเกต โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การกระทำ แบบแผนการกระทำ และกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 การจัดกระทำกับข้อมูลการสัมภาษณ์

2.2.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ และถอดบันทึกเสียง โดยสรุปสาระสำคัญ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล และการจัดบันทึกตามประเด็นที่กำหนดในขอบเขตด้านเนื้อหา

2.2.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

2.2.3 เรียบเรียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์และที่ขอบเขตกำหนด

2.2.4 ศึกษาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา

2.2.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด และจัดระบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับที่วัตถุประสงค์กำหนดไว้

ขั้นตอนผลการศึกษาค้นคว้า

1. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยสถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)